

ACC. NR M. 13325: 1-13.

Landskap: Skåne

Upptecknare: Nils Hansson, Kramby

Härad: Bara

Berättare: " " "

Socken: Bjärshög

Berättarens yrke: f. d. l. antbr.

Uppteckningsår: 1954

Född år 1876 i Bjärshög

FOLKLIVS-  
ARKIVET  
LUND

*Butiksbrändel på landsbygden. s. 1-13.*

*Lu F 95*

(sid. 1-2 S. Fallcrups sv., Oxie hd.  
sid. 2-3 Bara sv., Bara hd.)  
sid. 3-13 Bjärshögs sv., " "

Skriv endast på denna sida

ACC. N:R M. 13325:1.

FOLKLIVS-  
ARKIVET  
LUND

Luf 95  
1

Frågelista LUF 95 svar angående Butikshandel på Landsbyggen  
Den första butiken på denna trakt var belägen i Löke-Löllerup  
grannsocknen intill Bjärshög när folk gick dit kärufrån på god-  
de fört över en markväg som gick ner till Laga i Låsa  
Låga en bestock av trä över Laga i och sedan en gångstig  
som gick till stora landsvägen där låg ett litet hus som  
var ungefär 12 alna 70 meter brett och kallades på den tiden  
för diverseaffär den första gången jag var där var år 1886 jag  
var då 10 år gammal bönderna på den tiden körde ofta till Malmö  
och handla sina behov av kolonivaror vid drötnings-torget  
där var en köpmän som Johan Ljöberg två bröder som hette  
Hermansson, Hammarberg på Öster-gatan inte så långt från Dröth-  
nings-torget såg samma sorts affär. År 1890. Diden dessa affär  
män köpte all slags spannmål de körde in med hästar <sup>och</sup> vagn  
när de skulle sälja sin spannmål till någon av dessa köpmän  
det var en gammal svensk mil till Malmö från Bjärshög till  
Lunds stad körde bönderna på våren när där var årets marknad  
även när de sålde grisar på marknad i Lund när grisarna

oss. L. eller 70-års ålder. Jag får även tala om att det var en äldre  
 man som innehade denna affär i flera år. Han bedrev denna affär  
 som hushållare det enda han sysselsatte sig med sedan en affär  
 med var att han spika ovanliden till gringsträskor som  
 han sedan sålde till sina kunder. Huruvida han haft någon  
 diverse affär förut innan han kom till L. Lullarup har aldrig  
 blivit omtalat när han hade mycket att göra med träskor  
 så på skötte hans fru affären i butik. När han och hans fru  
 flytte till annan ort så såldes affären till en man som var me-  
 skinist vid ingsträskor när det var säsong på hästen och  
 då skötte han frubutiken det anmärks att denna affär gick bra.  
 Mannen och hustru var skotsamma människor och hade tre st  
 döttrar som övertagit denna affär som de sköter till all-  
 mänhetens belåtenhet. Det var en mindre affär i Tärby  
 Bara socken mannen som hyrde ett mindre hus såld bröd, kor  
 och oatten samt bier och brännvin i smyg emellanåt så kom  
 landsfiskalen och hälsade på och då <sup>håll</sup> mannen uppen-  
 tid med den ohägliga affären med spritvarorna när det  
 gällde en tid.

så börja han igen myndigheterna upphörde med uppsikten  
sedan mannen blev äldre och något sjuklig. Bjärshög  
blev den första diverseaffären som sålde kolonivaror samt  
varjshanda andra saker som de sålde till lantbrukare och arbe-  
tare han sålde braskor och tafflor även sålde han järnreter som  
tjuder och jerngrimer till kor och besiger som de skulle  
använda när de skulle ut på bete för hämmaren  
han sålde även bröd & fastlagsbullar den tid när de var efterfrägade  
handelsmannen började i en lägenhet som han hyrde av en lant-  
brukare i Bjärshögs by. år <sup>1898</sup> 1898 han hette Jöns Nilsson och hade  
 varit i Nordamerika där han blev bekant med sin fru de var födda  
i norra göinge härad i Skåne och gifte sig i början av 1900  
talet de var sparsamma och duktiga människor när de kommo  
till Sverige så vänta deras dollar det var 3,75 kronor på den tiden  
som 1 dollar var värd hur många dollar de hade samlat det  
blev aldrig bekant. skattemyndigheterna var inte så många på  
den tiden som numera. år 1904 köpte eller rättare hyrde han en tomt  
av Malmö-Länarps järnvägs akt-bolag och byggde med det

samma en bostad på detta hus inredda de även handel-  
butik på intra gaveln och bostad på den västra delen av  
huset de byggde även ett mindre uthus av timmer. Vad för  
yrke han hade under tiden han var i nordamerika har  
ingen fått reda på men hans fru talar om att han  
innehade plats som hembiträde och hade mer betalt än i  
Sverige. Hennes man hade mycket ont och bokföring de hade fyra  
st. söner den äldste sonen lärde sig bokföring i en  
skola i Malmö och när han blev 4 år gammal så dog fadern  
så måste han jämte modern sköta affären han dog 1941 sedan  
denna som gift sålde affären till en broder till Nils Nilsson som  
hete Henning Nilsson han hade förut köpt en timmer-  
affär som ligger vid sidan om diversaffären i denna  
timmeraffär säljer han även stenkol, koks och kraftfoder i  
mindre omfattning. Henning Nilsson har konkurrenter i närgrän-  
sande kommuner en affär i Bara och en affär i Kvarnby  
vilket gör att han har liten omsättning han är även upplagd  
för att köra i kommunalstämmorna och kyrkstämmorna och blir

aldrig invald till några förtroendeposter. Detta hans beteende  
har även inverkat på hans sätt som affärsman. Han är inte  
lättnadslustig än lantbrukarna här på orten och har för-  
lorat en del kunder här i socknen som utom socknen  
och vill inte göra upp med dem vid ärsskiftet vilket  
hans bröder när <sup>han</sup> levde var mycket noggrann med. Han  
ville lämna dem pengarna men kunde inte alltid det  
beaktade att han inte hade tid det var tvärre lantbr.  
från Skabersjö som sedan fick uppgjort med honom  
skötade att köpa sägnet på samma sätt har det slutat  
med flere kunder han har även låtit spannmålsmängdsinet  
förfaras vilket även nersätter hans anseende hans bröder som  
dog var en man som tog folket på ett annat sätt och blev vald  
till förtroendepuppdrag. Han blev sjuk men för införande av  
nyheter lag inte hans häg men han hade alltid på lager några  
saker saker som hans kundskaps behöva han hade också mycket  
stora omsättning och var alltid med på byskåsen både  
titulerader för handlande. Den nuvarande Henning Nilsson som

innehar affären lärde befföring av sin avlidne broder den första boden kallades här för Livens affär och det kallas den än i dag ring bod vet ingen här på orten vad det är för slags slags bod. Den första butiken som jag omtalat var i Bjärshög by som ligger 1500 meter från den nuvarande handelsaffären den första affären var mycket enkelt inredd med en disk och så ett rum till som handlaren hade till soorum han ~~han~~ hade hyllor i själva butiken och på vinden hade han också vajer som han måste taga ner när han skulle sälja till sina kunder han framhöll ju att när han fick sitt hus färdigt så skulle det bli bättre plats både för han själv och hans varor den nuvarande innehavaren isynnerhet som vi numera tillhöra Bara storkommunen. Det lilla Bjärshög har numera inte mer än en representant i Kommunalfullmäktige på grund av sin ringa folkmängd. För det mesta handlar man inte så stora partier åt gången också inverkar det att de som inte bor mer än en tio eller 14 km. från städerna och som <sup>har</sup> bil de hamnar fördelaktigare i städerna men under den bräda

tiden så var det bra att ha nära till handelsbutikerna de hand-  
lare som ville ha sin kundkrets de hade humana priser de  
hade ju alltid kontant betalning som var fördelaktigare  
fördelaktigare både för affärsmannen och kunden. Under de  
s. k. krisåren 1929-1931 var det så dåliga tider för arbetare,  
lantbrukare och en del tjänstemän så det var inte så besymmerligt  
att där var en del kunder som lemnades av affärsmänna  
dels å vexlar i affärsbankerna och så genom att de min-  
dre skuldbeloppen fick lönnstör å bok hos handlaren  
till det blev bättre tider vilka menader med hösten när  
lantbr. fick inkomster av spannmål och sockerbeter man  
hörde aldrig talas om att handlarna förlorade de kunder  
som hade vexlar betalade när de förföll. De följande åren  
efter 1932 och 1933 blev det bättre tider vilket tack vare  
andelslakterier och andra ekonomiska föreningar bidrog  
till att stärka ekonomin hos alla samhällsklasser. Genom-  
tarier som förekommo i sådana affärer på landsbygden  
var för det första en väg med vikt som ant. fästad tid



dishen en enkel stol som stod utanför dishen och som var avsedd för äldre människor som behöfde vila sig detsamma har jag sett i andra handelsbodar angående köpmannens inköpskällor varifrån eller vilka firmer han stod i förbindelse med tala de aldrig om. Besände kommer och till affärerna och sålde varje handla man fick aldrig reda på som jag förut omtalat. Vem dessa firmer representera kunderna betala ju allt kontant i affärslokalen var alltid elektriskt ljus både i affärslokalen och utom dörren vilket man värderade vid vintermånaderna de hygieniska förhållandena voro för en tid är sedan inte tillfredsställande men det omtalades att det varit bättre sedan ovannärade handlande haft besök av en tjänsteman från länsstyrelsen och att fått böta för slarv med renhållningen så han inte säga ha brökl sig m.m. hur som helst för han är mer ordningsfull numera. Kaffet har han köpt från en firma som var belägen i en gata som gick ut till Östra Förstadsgatan i Malmö och kallades för Solkaffe, beteckningen fram och hämtade varor förekom

vid marknadsböoken i Ljös och Lund på dessa marknader  
slogs ju upp stora tält där både medelklassen som arbeta-  
klassen köpte kram som köpstadsvaror som bestod av tidliga  
leksaker dessa leksaker var alltid var ett gott glädjemedel för  
barnen som när dessa voro hårdhänta och ibland de gavs något  
vårdslösa bland dessa leksaker var ju även t.ex. tygskt kram i  
butikerna på landsbygden här på orten har inte sådana varor men  
de har ju sin uppgift att följa att sälja varor till landsbygg-  
dens folk till rimliga priser så för de flesta behålla sina  
kunder. De varor som kunden köpte inpackades dels i papperspär-  
or och dels i omslagspapper som de flesta handlare alltid  
hade på lager när de säljer stekor och kottar så levereras dessa  
varor i grova säckar på lastbilar dessa säckar ryms  
en ltl. och användes på samma sätt ännu. På stora områden  
har i denna trakt aldrig varit för affärer som var av den  
benämning diverseaffärer men de har i flesta fall hållit  
moderata priser och därigenom bevarat kunderna som som  
längre fört bort ifrån av kunderna betala alltid kontant.

Om de finge varorna billigare än det ingen känner till. Det  
är ju många som handlar om lördagarna speciellt om  
m. Den man som köpa med sin disreseffär här i församlingen  
var född i vestra göinge lärad liksom hans fru och eme-  
grerade till Nordamshika som jag först omtalade och  
vid hemkomsten startade sin disreseffär butiksbiträden sa  
han inte hade råd till att hålla de första åren han  
hade affären men jag kommer ihåg att sen han giftsig  
tog han sin svägerska en flicka på femton år till biträ-  
de i butikken hon hade inte varit i affär förut så hon  
lärde sig efter hand som tiden gick undan att experiera  
saker så där var ingen av ortens befolkning som hade  
anställning som biträde i denna affär handlanden som  
hade fyra söner som när den älte sonen blev i fjorton och  
femton års åldern blev en god hjälp han fick även gå  
i bokhållarskola i Malmö så man märkte att det blev  
bättre reda med bokföringen om någon församling att betala  
sa bjöd handlaren in på kontoret så skrev handlen under på

ACC. N:R M. 13325: //.

FOLKLIVS-  
ARKIVET  
LUND

//

en växel och så lades räntan till och ifall inte han inte kunde  
betala mer än hälften så blev den omsatt på 3 månader och  
till då betalades hela beloppet när de 3 månaderna var gångna det  
var visst inte alla kunderna som denna kredit kunde  
behövas att användas det fanns ju arbetare och hantverkare  
som hade kortare krediter när de hade goda arbetsförtjänster så betalade  
de alltid kontant de var inte lågade för krediter som de andra  
som en skam de var därför mycket redliga med sina inbetal-  
ningar av mindre skulder man hörde aldrig ontalas att de  
mindre affärarna som komma varor till landsbygdens folk  
kom i sådan situation att de förlora stora summer på nå-  
gon kund jag tror att den sunda kreditform som tillämpats  
av dessa affärsmän de hjälpte kunden att få varor som de vill-  
korligen behövde kunden brukade inte pruta när han kom till insikt  
om att handlaren tillämpade samma priser som städernas köpmän  
Det har ju varit konkurrerande köpmän i grannsocknarna i alla  
tider men det har varit längre två eller tre gånger så lång  
väg dit som till den närmaste i vår egen socken när

Det var ländskands arbetstid så hade inte kunden tid  
eller orsak att hos konkurrenten köpa någonting. Det har  
ju funnits sådana platser i vårt land att handlarna  
varit postatom på samma gång som de skötte sin affär i  
denne lilla by kom med det samma blev fram postverket  
att en lantbrukare kom att varje dag sköta postgången  
till Bjärshög, Krösö och L. Sallerup m. fl. orter och att denne  
lantbrukare även läste kviiten på rekorderade brev som för-  
sändelser även folkepenningar som andra värdepapper  
där man handlar det mesta på året brukar man alltid få  
som pulklepp en ny almanacka vilken är alltid välkommen.  
Handlaren som han i dagligt tal kallades var den förste på  
orten som skaffa sig telefon vilket var en fördel för affären  
då dem som lånade telefonen ansåg sig tvungna att köpa  
något på samma gång hjälp med skrivelser kunde  
de yngre kunde själva deklarerat det är många som numera gått  
på folkskolan Hålan och därvid erhållit kunskaper så att de  
klara sig utan hjälp till skrivelser. Någon samling till skrällor eller  
amat öfver förkom inte. Här försålde åt män de individer som misshand-  
12a:

och drucka mycket det var äldre personer det var för det mesta en fyra eller fem veckor de komms igen och togs sig ett ölrus de voro samtliga ogifta handlaren sålde aldrig brännin i smyg han hade även rättighet av myndigheterna att sälja öl till avhämtning men det hände väl någon gång att denna förvälfning någon gång gick över de tillåtna gränserna. Numera äro dessa individer försvunna somliga äro döda andra äro på ålderdomshemmen där de erhålla god vård spriten är ju ganska dyr och på landsbygden har nog dryckenskapen ~~avtagit~~ det finnes en del ungdom som kör bil och som därför inte använder sprit. Skulder till handelsmannen utkräddas inte på de sista åren med dagarna det har blivit bättre tider så folk betalar hellre kontant.